

Gazdaságtudomány II.
2020. október 16. 13.00-14.45
Szekciófelelős:
Herka Barbara, +36 70 354 6395

Gazdaságtudomány II.		
	Szekcióelnök:	Dr. Varga János (OE)
II. panel	13.00-13.15	Bódis László
	13.15-13.30	Csabuda Árpád
	13.30-13.45	Dudás Fanni
	13.45-14.00	Friesz Melinda
	14.00-14.15	Kocsis Lóránt Zsombor
	14.15-14.30	Ever Bedoya
	14.30-14.45	Hegedűs Dániel

Gazdaságtudomány II.
2020. október 16. 13.00-14.45
Szekciófelelős:
Herka Barbara, +36 70 354 6395

Az állam szerepe a hazai tulajdonú vállalkozások fejlesztésében a merkantilizmustól napjainkig

BÓDIS László

Pécsi Tudományegyetem, Földtudományok Doktori Iskola
Geopolitika, közgazdaságtan, politikai gazdaságtan
bodis.laszlo1994@gmail.com

A dolgozatban a fejlett nyugati országok (USA, Nagy-Britannia, Németország, Franciaország, Olaszország) és Japán gazdaságpolitikai gyakorlatát vizsgáljuk a hazai tulajdonú vállalkozások támogatása területén az egyes közgazdasági elmélettörténeti korszakokban a merkantilizmus korától napjainkig.

A kutatás célja a következő 2 hipotézis igazolása vagy megcáfolása: 1) a hazai tulajdonú vállalkozások (a külföldi vállalkozásoktól) megkülönböztetett támogatása a fejlett gazdaságok esetében folyamatosan azonosítható jelenség volt az elmúlt félezer év során, 2) a hazai vállalatok támogatása eszközeit tekintve eltérő, de célját tekintve független volt az éppen uralkodó közgazdasági elmélettől az egyes országok esetében, azaz ugyanúgy jelen volt pl. a merkantilizmus korában, mint a 2008-as válságot megelőzően uralkodó neoliberais narratíva idején.

A téma ismertetése során ki kell lépünk a neoklasszikus közgazdasági elemzések keretrendszeréből, és a vizsgálódást elsősorban gazdaságtörténeti és politikai gazdaságtani keretrendszerben szükséges folytatni. Ez alapján dolgozatunk során elsősorban nemzetközi, kisebb részben hazai gazdaságtörténeti, gazdaságpolitikai és politikai gazdaságtani szakirodalmakra támaszkodunk.

Eredményeink alapján valamennyi mai fejlett gazdaság korábban protekcionista – azaz a hazai tulajdonú vállalatok számára előnyöket biztosító – gazdaságpolitikát alkalmazva támogatta hazai tulajdonú vállalatainak megerősödését a nemzetközi versenyben, azonban az alkalmazott gazdaságpolitikai eszközök és azok piaci folyamatokba történő beavatkozásának erőssége országonként eltérő volt.

A protekcionista gazdaságpolitika alkalmazása független volt az uralkodó közgazdasági elmélettől: míg Nagy-Britannia és Franciaország az egyébként is protekcionista gazdaságpolitikát hirdető merkantilizmus időszakában alkalmazott protekcionizmust (1500-1750), addig az USA a *laissez faire* gazdaságpolitikát előtérbe helyező klasszikus liberalizmus időszakában (1776-1890), míg Németország és Japán a klasszikus és neoklasszikus elmélet határán alkalmazta eredményesen a hazai tulajdonú ipari vállalatainak érdekeit szolgáló protekcionista gazdaságpolitikát.

Az alkalmazott protekcionista gazdaságpolitika hozzájárult valamennyi ország esetében ahhoz, hogy nagyhatalommá váljon az adott korszakban, azaz a katonai-politikai hatalmat az erős (hazai tulajdonú) gazdaság alapozta meg. A hazai tulajdonú vállalkozások támogatása az 1970-1980-as évektől globálisan uralkodóvá váló újklasszikus (monetarista, neoliberais)

Gazdaságtudomány II.
2020. október 16. 13.00-14.45
Szekciófelelős:
Herka Barbara, +36 70 354 6395

gazdaságelmélet során sem szűnt meg, ehelyett „piackonform” módon működött tovább: az USA állami kutatás-fejlesztési megrendeléseken keresztül juttatott jelentős forrásokat a hazai technológiai vállalatokhoz.

A dolgozat további eredménye, hogy az egyes uralkodó közgazdasági elméletek tekinthetők úgy, mint geoökonómiai eszközök azoknak az országoknak a kezében, amelyek vállalatai piaci erőfölénnyel rendelkeznek.

A magyar gazdaságpolitika számára korlátozottak a lehetőségek – elsősorban a WTO, az OECD, de különösen az EU versenyjogi és kereskedelmi szabályainak következtében – a hazai vállalkozások célzott fejlesztésére.

Gazdaságtudomány II.
2020. október 16. 13.00-14.45
Szekciófelelős:
Herka Barbara, +36 70 354 6395

Suggestions for future development and increased level of productivity: comparative analyses of developmental state economic policies in the context of Hungary

CSABUDA Árpád

International Business School/European Journalism Center

Közgazdaságtudományi szekció

csabuda93@gmail.com

The ideological concept of the developmental state arose in the 1980s presenting it a possible ‘third model’ to accompany the long rivalling soviet and neo-liberal, capitalistic models. These economic policies were widely considered in the eyes of economic scholars as one of the main catalysators of significant and sustained economic growth in the Four Asian Tiger countries from the 1950s’ onwards and the enormous economic success of Japan until the 1990s’. At its peak, the size of the Japanese economy was more than two-third of the size of the USA, while its population remained half of it. The evolved ideology and policies of the developmental state still pose significant relevancy in the current academic debate concerning economic and social models for development. Although developmental state practices are originated in South-East Asia, its’ economic policies gained importance in other continents also in recent decades. For instance, some practical implications of these policies appreciated in newly joined EU member states, in the context of the most efficient allocation of scarce resources and in the use of their EU funds. After the crisis management in Hungary (2013), governmental and political incentives were aiming to implement some economic policies that resembled in characteristics of those in the developmental state policies. Can the effective implementation of these policies take place in Hungary?

The fundamental ideas of the developmental state are that the state invests heavily into key sectors, plays a central role of stimulating the economy and perhaps most importantly in the context of Hungary, be founded on a merit-based selection practices in the public service, at the same the public service career paths in the long run must provide commensurate remuneration with the private sector. The analyses show that the state of Hungary certainly has the means, the structure and background to implement such policies for a number of reasons. The state budget is constantly increasing due to the very effective whitening of the economy and increasing tax revenues. State securities with relatively high interests’ rates increased the capital in the hand of the government, and although the next Multiannual Financial Framework under divisive negotiation, the state budget can count on the significant, steady inflows of EU funds in the coming decade. These factors are providing the means for the government to stimulate the economy, simultaneously shows that it has the capital to invest in key sectors. For instance, into research and development, education, the service sector, creation – solely infrastructure-wise - and concentration of tech hubs. Hungary also has the state and social structure and the bureaucratic background to implement developmental-state-like economic policies.

As a consequence, Hungary pose two fundamental elements to implement effective, large-scale developmental state economic policies leading to highly increasing productivity. The analyses projects ways for the government in which the foundation of the third element, a practical, merit-based burocratic system can be laid down, how certain economic policies concerning the

Gazdaságtudomány II.
2020. október 16. 13.00-14.45
Szekciófelelős:
Herka Barbara, +36 70 354 6395

above mentioned key sectors can play a crucial role in the effectiveness and productivity of the economy, at the same time the analyses provides practical deductions for methods of implementations of these policies in the aim of future development of Hungary.

Befektetői horgonyzás empirikus vizsgálata a Corvinus hallgatói körében végzett felmérés alapján

DUDÁS Fanni

Budapesti Corvinus Egyetem Gazdálkodástani Doktori Iskola

Közgazdaságtudomány

fanni.dudas@uni-corvinus.hu

A tőkepiaci eszközök árazásához használt modellek jellemzően matematikai összefüggésekkel magyarázzák a piaci szereplők döntéseit. Ugyanakkor 1990-es évektől kezdve előtérbe került a racionálistól eltérő, az emocionális gondolkodásmód döntéshozatalban játszott szerepének vizsgálata. Jelen tanulmányban az elvárt piaci kockázati prémium felmérésének keretében vizsgálok a kutatásban résztvevő hallgatók döntéseit, fókuszban a lehorgonyzási heurisztika hatásait a befektetők becsléseiben.

A kutatás háttérét a 2019. június 1-jétől jegyezhető Magyar Állampapír Plusz (MÁP+) adta, amellyel a lakossági ügyfeleknek elérhetővé vált a közel 5%-os kockázatmentes hozam elérése. Ez alapján teszteltem a kutatásban résztvevőket, hogy amennyiben a kérdőívben az 5%-tól eltérő kockázatmentes hozamot határozunk meg, akkor milyen elvárt piaci prémiumot várnak el. A lehorgonyzási heurisztika tesztelése mellett megvizsgáltam, hogy a befektetők kockázati hajlandóságát mennyire befolyásolja a befektetett tőke összege, illetve, hogy mennyire ismerik a befektetők a piacot, illetve a saját helyzetüket a piacon.

A tanulmány alapját a Budapesti Corvinus Egyetem pénzügy mester szakos hallgatói körében elvégzett kvalitatív kutatás adta. Először egy kérdőíves felmérés keretében térképeztem fel a hallgatók körében az általuk elvárt kockázati prémiumokat, a befektetésre szánt összegeket, valamint, hogy egy esetleges válság estén milyen irányba mozdulnának ezek a prémiumok. A kérdőíves felmérést két különböző, egy magyar és egy nemzetközi csoportban végeztem el, ezek után pedig mélyinterjúkat folytattam le a kérdőívet kitöltők körében. A külföldi csoport esetében kétféle befektetési projektre vonatkozó elvárt piaci prémiumokat kellett megadniuk a hallgatóknak, ahol az egyik befektetési lehetőség a magyar piacra vonatkozott, míg a másik a saját országukra, azzal a feltétellel, hogy a magyar piacra vonatkozó kockázatmentes hozamot 3%-nak adtam meg. Az illető saját országában érvényes kockázati hozamot a külföldi hallgatóknak maguknak kellett meghatározniuk. A magyar csoportnak egy hazai befektetési lehetőséggel kapcsolatos elvárt piaci prémiumot kellett megbecsülnie, ahol szintén 3%-ot határoztam meg kockázatmentes hozamként.

A vizsgált csoportok átlagos piaci kockázati prémiumait összevettem és kétmintás t-próbát végeztem el a kapott válaszokra, ami a viselkedési pénzügyekben dokumentált horgonyzási heurisztika tesztje. A nullhipotézis ebben az esetben a két minta elvárt piaci prémiumának egyezése volt. A teszt eredménye szignifikáns lett, tehát elutasítottam a nullhipotézist miszerint a két minta piaci prémium között nincs különbség. Az átlagos eltérés a két csoport átlagos piaci prémiuma között 2% volt, ami éppen megegyezik a kérdőívben szereplő 3% és a MÁP+ 5%-os hozamának különbségével.

A teszt tehát alátámasztja, hogy ebben az esetben érvényesül a magyar hallgatók körében a lehorgonyzási heurisztika, mivel annak ellenére, hogy 3%-os kockázati hozamot határoztam

meg a kérdőívben, a magyar hallgatók implicit kockázatmentes hozama 5% volt. A teszt eredményét megerősítették a kérdőíves kutatásban résztvevő hallgatókkal folytatott mélyinterjúk is.

Preparing for the exhaustion of the default waterfall: central counterpartys' skin-in-the-game and recovery planning

FRIESZ Melinda

Budapesti Corvinus Egyetem / KELER Zrt.

Pénzügy

melinda.szodorai@gmail.com

A part of the financial resources available for CCPs to withstand the extreme market events is the so-called skin-in-the-game (SITG), which is the contribution of the CCPs' own capital. The amount of skin-in-the-game can be harmful to be too high or too low. Researchers also point out that this layer does not only have a loss-absorption function, but it also indicates the risk profile and the incentives of the CCP that may alter the incentives and risk perception of clearing members. If a CCP's capital contribution to the waterfall is too small, clearing members would perceive high risk in the clearing activity, so instead of joining the system, they would seek to engage trades not subject to clearing, namely, OTC trades. Regarding the incentives of risk management in case of a default, the CCP's skin-in-the-game value determinant.

The risk profile and the ownership structure of the CCP can have different impacts on its clearing activity. On the other hand, a for-profit CCP must focus on the return on equity if the contribution of the default waterfall is substantial. This will result in increasing clearing activity fees, creating a disincentive to clear trades, increasing systemic risk. Furthermore, the too-high contribution of skin-in-the-game included in the waterfall could endanger the CCP's long-term existence in case of an extreme default event or a series of defaults. Clearing members would be encouraged to avoid helping the management of a defaulted member since the junior tranche absorbs the losses. The higher the SITG, the probability of funds requested from the non-defaulting members decreases, also resulting in a decrease in incentives to be part of the default management too. In the case of "user-owned" CCPs, the issue of moral hazard may arise. Clearing members engaging in risky positions and speculative trading can endanger the system and the resilience of the CCP. From this structure, there could be misaligned incentives between members, as smaller members would have less impact on the decision of the policy the CCP would apply.

CCPs must have to be prepared for the exhaustion of the default waterfall. The regulatory background requires CCPs to prepare a recovery plan containing the most important recovery tools. Most demanding and challenging is to define the tools that can be assessed to serve as a recovery tool. The challenge in choosing these tools is to fit the business model, the liability structure of the CCP, but it is vital to notice that some safety tools are already built into CCPs' risk management. Moreover, besides the specific and detailed quantitative stipulations, CCP's governance and oversight arrangements should be introduced, together with broad international principles.

However, the need for recovery tools must have objective and prudent regulation as well. The fail of a CCP would imply that the procedures, risk management policies, and safeguard tools the CCP used were not prudent enough, or at least they have failed to fulfill their loss-absorbing objective.

From our research, we conclude the following: (1) the amount of skin-in-the-game has a remarkable impact on the whole default waterfall system. The for-profit CCPs tend to have

Gazdaságtudomány II.
2020. október 16. 13.00-14.45
Szekciófelelős:
Herka Barbara, +36 70 354 6395

significantly lower skin-in-the-game than the user-owned ones. (2) Defining the trigger of recovery implementation is a crucial point from the system's resilience point of view.

Régiófejlesztés a globalizmusban. Esettanulmány: Erdély.

KOCSIS Lóránt Zsombor

Nemzeti Közszerzői Egyetem, Közigazgatás- Tudományi Doktori Iskola/ Marosvásárhelyi Református Kollégium

Gazdaságtudományok

email-cím: kocsis.lorant@yahoo.com

Korunk alapvető jellegzetessége, hogy egy régió reális fejlesztése nem valósítható meg kizárólag endogén jellegű gondolatmenettel, látásmóddal és megközelítéssel. Elengedhetetlen a kutató terület belső erőforrások analizálása, gazdasági potenciálok kiaknázása, kulturális, etnikai, vallási, tradicionális elemek feltárása, de nem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy mindez egy nagyobb és terjedelmesebb valóság keretein belül jelenik meg, amelynek elemeivel ezer szállal összekötöttségben áll. Ma már a világ gazdasága egy élő szervezethez hasonlítható, amelyben az alkotó régiók, államok szimbiózisra emlékeztető jelleggel működnek, és ahogy a nagy egész nem működhet alkotóelemei nélkül, úgy az alkotóelemei- nevezhetjük régióknak- sem működhetnek az őket körülvevő valóság figyelembe vétele nélkül. A nagy egészet nevezhetjük globális világnak, ennek alkotóelemeit pedig államoknak és régióknak. Minden állam és régió számtalan szállal és kötéllal kapcsolódik úgy politikai, mint szociális és piaci szempontból egymáshoz. Világunk sokrétű, összetett és folyamatos változások áldozata, politikai, ideológiai, gazdasági, technológiai értelemben egyaránt. Minden jel arra mutat, hogy hamarosan elérkezünk, vagy már elérkeztünk a változás pontjához napjainkban is. Az elemzők forgatókönyve több lehetőséget is felvázol, az egyik szerint a globalizáció további fejlődése várható, de van egy geoökonómiai meglátás is ami szerint beköszönhet a neo-merkantilizmus időszaka, olyan elmélet is létezik amelynek értelmében megszűnnek a hagyományos értelemben vett kormányok és megvalósul az úgynevezett új medievalorizmus, de az új reneszánsz időszakát jósolók is nyomós érvekkel rendelkeznek. Bármelyik forgatókönyv bekövetkezhet, talán egy olyan is, amire nem is számítunk és nincs a felvázolt lehetőségek között. Erdély számára azonban, főleg az itt élő magyar lakosság szempontjából, a világban létrejövő új trendekre való felkészülés a feladat, de úgy, hogy kivívja bizonyos fokú semlegességét és megőrizze kulturális, nyelvi, nemzeti értékeit. Ez a fő irányvonal vezethet a további megmaradáshoz és a tartós fejlődés biztosításához. Ebből a képletből azonban nem hagyhatjuk ki az államot egészében, amelynek része az elemzett régió, amely ugyancsak más hagyományokkal, vallással, nyelvvel, etnikummal rendelkezik. Ezt még bonyolítja az EU és általában a jelenlegi globalizációs ráhatás, a maga neoliborális elveivel, gazdasági és politikai érdekeivel. Az integráció a tágabb értelemben vett régióhoz (EU) megtörtént, ami azt jelenti, hogy az ország és ezen belül Erdély is teljesítette a közös európai célok megvalósításához szükséges feltételeket. Minden ráhatásnak- régiós hagyományok, állami érdekek és globalizációs értékrendek- végül lesz egy eredője, aminek irányába történik az elmozdulás és haladás. Az elemzett régió magyar kisebbsége, abban az esetben halad a megfelelő irányba, ha ez az önazonosság megőrzésén, az államérdekek figyelembevételén és a jelenlegi globalizációs irányvonal pozitív elemeinek a beengedésén keresztül vezet, a jövő intő jeleinek figyelembevételével.

Gazdaságtudomány II.
2020. október 16. 13.00-14.45
Szekciófelelős:
Herka Barbara, +36 70 354 6395

American organizational competitiveness and the lack of talent in designing operational strategies

EVER Bedoya

University of Pécs, Ph.D. candidate of Business Administration

bedoyaevery@gmail.com / ever.bedoya@pte.hu

There is some evidence that shows how the competitiveness of American firms has lost ground to other competitors in the market. Different authors have related the loss of competitiveness of American companies to different situations, including the complexity and uncertainty of US regulatory environments, quality processes, excess of outsourcing that has put knowledge in the hands of other powerful competitors, or innovation that has been affected by the lack of investment in worker skills and education, which is summarized in the lack of investment in talent; similarly, the current paper agrees on the idea that the absence of talent investment could be one of the causes of the loss of competitiveness; additionally, the current study grounds on the idea that the strategy proposed by Michael Porter, and which served as a model to inspire future strategies, presents a conceptual error in the way Michael Porter defines operational effectiveness, subsequently, contradicts his own definition of strategy. Supported in the explanation about that failure, the current literature review-based paper analyses different strategies to observe if they ponder talent or investment in managerial competencies in their implementation; as a result, it was found that most strategies do not involve talent in the application; hence, it is inferred that the lack of organizational interest in talent, as a dimension that requires individual attention for its autonomous behaviour and subsequent collective engagement of the strategy, may be one cause to the lack of American competitiveness; results of the study can be useful for scholars and managers to rethink and redesign their strategies to include dimensions that focus on talent involvement, or for future research where additions of dimensions related to talent in new or current strategies can be augmented.

Keywords: Strategy, Competitiveness, Talent, Operation Effectiveness

Gazdaságtudomány II.
2020. október 16. 13.00-14.45
Szekciófelelős:
Herka Barbara, +36 70 354 6395

A nemfogyasztás hatása a dohányipari vállalatok termelési folyamataira

HEGEDŰS Dániel

Pécsi Tudományegyetem

Gazdálkodástani Doktori Iskola

hegedus.daniel@ktk.pte.hu

A fogyasztói magatartásban bekövetkező folyamatos változások egyik mai jelensége az úgynevezett nemfogyasztás kultúrájának megjelenése, amely során a vevők úgy döntenek, hogy önként lemondanak egy adott termék vagy márka fogyasztásáról. A fogyasztók ilyen jellegű magatartása hatással van a termelő vállalatokra, mivel a csökkenő fogyasztás eredményeként csökken bevételük, illetve termelési kapacitásuk is felszabadul. A XXI. században a fogyasztók körében egyre hangsúlyosabbá válik a környezet-és egészségtudatosság, ami a dohánytermékek iránti kereslet csökkenését eredményezi. A dohánytermékek iránti kereslet csökkenése a teljes iparágra és az azt kiszolgáló vállalatokra is hatással van. A dohánytermékek csökkenő fogyasztása hatalmas emberi és gépi kapacitásokat szabadít fel, mind a nyers dohánylevelet termelőknél mind a dohánytermékeket gyártó vállalatoknál ezért fontos, hogy egy megfelelő megoldás álljon rendelkezésre a felszabaduló emberi és gépi kapacitások hasznosítására.

A tanulmányom célja, hogy bemutassam a nemfogyasztás hatását a dohányipari vállalatok termelési folyamataira. A dohánytermékek iránti kereslet alakulásának megértéséhez szükség van megismerni azt, hogy a fogyasztók miért hajlandóak lemondani bizonyos termékek fogyasztásáról, ezért a nemfogyasztás jelenségének bemutatásához szakirodalmi áttekintést nyújtok. A tanulmány második részében bemutatom a dohánytermékek iránti kereslet alakulását a 2000-es évtől, továbbá a dohánylevél termesztésben és a dohánytermékek termelésében bekövetkező iparági változásokat, és átrendeződéseket.

A tanulmány harmadik részében megvizsgálom, hogy a dohánytermékek iránti kereslet változása milyen hatással van a vállalatok termelési folyamataira, illetve azok versenyprioritásaira. Ezen kívül azt is bemutatom, hogy milyen nehézségek állnak a dohányipari vállalatok előtt a termelési folyamataik sajátosságaiból adódóan.

Kulcsszavak: Fenntarthatóság, termelés, értéklánc, fogyasztó, dohányipar